

ความต้องการจำเป็นในพัฒนาการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
ตามแนวคิดคุณลักษณะผู้ประกอบการ

The Priority Needs in Developing Management toward Excellence of Secondary Schools in The Secondary
Educational Service Area Office Bangkok 1 According to The Concept of Entrepreneurial Characteristics

กิตติพิศ ไชยคำภา¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโห²
Kittipot Chaikhampa¹ Asst. Prof. Dr. Chayapim Usaho²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามแนวคิดคุณลักษณะผู้ประกอบการ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงคุณสมบัติโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) จำนวน 8 โรงเรียน ตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารและครู 264 คน ซึ่งเลือกผู้ให้ข้อมูลจากการเจาะจงคุณสมบัติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) 0.67–1.00 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลลัพธ์ของการบริหารสู่ความเป็นเลิศที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ผลลัพธ์ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รองลงมาคือ ผลลัพธ์ด้านหลักสูตรและกระบวนการ ผลลัพธ์ด้านการเงินและงบประมาณ ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กรและการกำกับดูแลองค์กร ตามลำดับ และผลลัพธ์ด้านบุคลากรมีความต้องการจำเป็นต่ำสุด
2. ความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนตามคุณลักษณะผู้ประกอบการที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในองค์ประกอบความผูกพันของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และข้อย่อยคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น การบริหาร ความเป็นเลิศ มัธยมศึกษา ผู้ประกอบการ

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Graduate Student of Educational Administration Division, Department of Educational Policy, Management, and Leadership Chulalongkorn University

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²Lecturer of Educational Administration Division, Department of Educational Policy, Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University

ผู้ติดต่อ, อีเมล: กิตติพิศ ไชยคำภา, Kittipot.ch@triamudom.ac.th

รับเมื่อ 31 มีนาคม 2564 แก้ไข 12 พฤษภาคม 2564 ตอปรับ 15 พฤษภาคม 2564

ABSTRACT

This study was survey research. Its purpose was to investigate the needs of the management toward excellence of secondary schools in the Secondary educational service area office Bangkok 1 (SESAO Bangkok 1) according to the concept of entrepreneurial characteristics. The samples were 8 schools, selected by purposive sampling only from the SESAO Bangkok 1 schools given the OBACQA Award. The informants consisted of 264 people, including administrators and teachers selected using the purposive method. The research instrument was a rating-scaled questionnaire with an index of item objective congruence (IOC) of 0.67 – 1.00. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean scores, standard deviation, and Modified Priority Needs Index (PNI modified).

The research results were:

1. The highest priority need of the administration results towards excellence was student and stakeholder-focused results, followed by product and process results, financial and budgeting results, leadership and governance results, and workforce-focused result.
2. According to the concept of entrepreneurial characteristics, the highest priority need of developing management toward excellence of secondary schools was the student and stakeholder aspect, particularly in student and stakeholder engagement. The highest priority need of entrepreneurial characteristics in student and stakeholder engagement is the entrepreneur's innovativeness.

Keywords: Priority Needs, Management, Performance Excellence, Secondary Schools, Entrepreneur

ภูมิหลัง

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคต ทั้งเศรษฐกิจโลก โครงสร้างประชากร เทคโนโลยี ทำให้ประเทศไทยเผชิญความท้าทายมากขึ้น เพื่อให้สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงนั้น จึงทำให้นโยบายของรัฐบาล พ.ศ. 2559 มียุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศโดยต้องการให้ประเทศไทยก้าวพ้นกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางโดยกำหนดยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0 ขึ้นเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศให้ก้าวไปสู่ยุคใหม่ รวมถึงให้ความสำคัญในการสร้างผู้ประกอบการขับเคลื่อนความมั่งคั่งของประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561, หน้า 2)

ผู้ประกอบการ คือผู้สร้างงานหรือเจ้าของกิจการ มีนวัตกรรม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นความคิดเป็นการกระทำที่มองเห็นโอกาสในขณะที่ผู้อื่นมองไม่เห็น มีความสามารถในการบริหารจัดการ รับผิดชอบต่อความเสี่ยง และมีเครือข่ายบุคคล (นิจิรา บำรุงกิจ, 2559 หน้า 81) ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงถือเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่อสร้างความมั่งคั่งตั้งแต่ระดับครัวเรือนจนถึงการเติบโตของระดับประเทศ ทั้งส่วนเกี่ยวข้องกับการเพิ่มการลงทุนหรือรายได้ และส่วนที่เกี่ยวข้องถึงการเริ่มต้นและการเปลี่ยนแปลงในการก่อตั้งโครงสร้างของธุรกิจและสังคม โดยสิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างคุณค่าให้กับสิ่งต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจด้วยความแตกต่างของผู้ประกอบการ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้เพิ่มการเจริญเติบโต และคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย (เยาวลักษณ์ เคสึบมาศ, 2550, หน้า 51) ซึ่งผู้ประกอบการที่จะสามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้นั้นจำเป็นต้องมีคุณลักษณะผู้ประกอบการ โดยคุณลักษณะนี้ไม่ได้มีติดตัวมาแต่แรกแต่เป็นสิ่งที่พัฒนาได้และเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งเสริมให้คนแสดงพฤติกรรมของผู้ประกอบการ มีหลายประการ เช่น การมองเห็นโอกาส การเชื่อมั่นในอำนาจควบคุมตน กล้าเสี่ยง มีนวัตกรรม (นิจิรา บำรุงกิจ, 2559, หน้า 86) ซึ่งสามารถนำมาพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะผู้ประกอบการได้ด้วยการเรียนรู้และประสบการณ์ที่สามารถสร้างได้ผ่านการศึกษาจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education) ถือเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21

ที่ได้รับความสะดวกใจและมีการดำเนินการเพิ่มมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561, หน้า (ข)) การศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะสร้างเสริมความรู้ ทักษะ คุณลักษณะและทัศนคติที่จำเป็นต่อการพัฒนาและหล่อหลอมความเป็นผู้ประกอบการได้

ในส่วนของการบริหารโรงเรียนให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะของผู้ประกอบการในผู้เรียนนั้น จึงต้องมีการบริหารทุกส่วนของโรงเรียนให้มีความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและทันสมัยในยุคศตวรรษที่ 21 และยังคงตอบสนองความต้องการของชุมชน สังคม และประเทศชาติ กลยุทธ์ในการบริหารโรงเรียนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สามารถนำมาใช้ขับเคลื่อนและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน คือ เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน OBECQA (Office of The Basic Education Commission Quality Award) ปี 2559 – 2560 ซึ่งสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้พัฒนามาจากเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award :TQA) ของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ นำมาใช้เป็นเกณฑ์ประเมินโรงเรียนให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยนำแนวทางของเกณฑ์ไปประยุกต์ใช้ โดยเทียบเคียงให้เหมาะสมกับบริบทการบริหารจัดการของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง จะสามารถทำให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีคุณลักษณะผู้ประกอบการที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพในอนาคตตามความเชี่ยวชาญและความถนัดของตน มีความเชื่อมั่น เห็นคุณค่าในตนเอง และกล้าเผชิญหน้าต่อการเปลี่ยนแปลง และมีความรับผิดชอบต่อสังคมในการมีส่วนร่วมสร้างสรรค์สังคมสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

อีกทั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีจุดเน้นให้ผู้เรียนผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมถึงมีความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ และความสามารถและทักษะที่จำเป็นต่อภาคอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1, 2563, หน้า 18) ซึ่งการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการ ด้วยการบริหารสู่ความเป็นเลิศนั้นถือเป็นการปรับสภาพผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี นำสู่การยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันทางดกในเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

จากสภาพที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามแนวคิดคุณลักษณะผู้ประกอบการ เพื่อนำผลสู่การนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะผู้ประกอบการที่ถือเป็นคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนต่อไป

คำถามการวิจัย

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามแนวคิดคุณลักษณะผู้ประกอบการเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

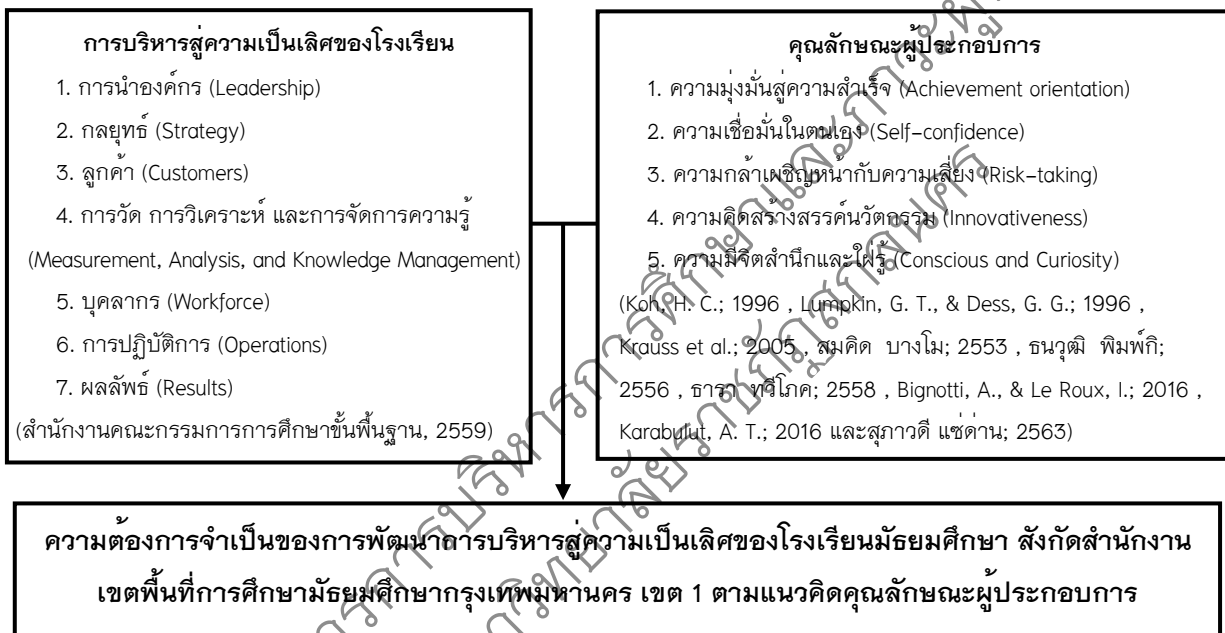
เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามแนวคิดคุณลักษณะผู้ประกอบการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวม 13 รายการ โดยวิเคราะห์เนื้อหา เอกสารด้านการบริหารสู่ความเป็นเลิศ 4 รายการ และด้านความเป็นผู้ประกอบการ 9 รายการ จึงสามารถนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย 2 กรอบแนวคิด ดังนี้

1. กรอบแนวคิดการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย การนำองค์กร (Leadership) กลยุทธ์ (Strategy) นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Customers) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis, and Knowledge Management) บุคลากร (Workforce) การปฏิบัติการ (Operations) และผลลัพธ์ (Results)

2. กรอบแนวคิดความเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ (Achievement orientation) ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) ความกล้าเผชิญหน้ากับความเสี่ยง (Risk-taking) ความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovativeness) ความมีจิตสำนึกและใฝ่รู้ (Conscious and Curiosity)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรการวิจัย คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน

ตัวอย่างการวิจัย คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยกำหนดเป็นการเลือกตัวอย่างด้วยการเจาะจงโดยการกำหนดคุณสมบัติโรงเรียน คือ เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) มีจำนวน 8 โรงเรียน ตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและครูจำนวน 264 คน โดยมาจากการเลือกแบบเจาะจงโดยการกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้ได้รับข้อมูลจากผู้บริหารและครูในทุกระดับงาน ซึ่งผู้บริหารแบ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 24 คน และครูแบ่งเป็นครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูหัวหน้าระดับรายวิชา และครูผู้สอน จำนวน 240 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดคุณลักษณะผู้ประกอบการ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน และระยะเวลาที่ทำงานในโรงเรียนปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ผลลัพธ์ของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามแนวคิดคุณลักษณะผู้ประกอบการ เป็นแบบตอบสนองคู่ (Duel – response format) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 3 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามแนวคิดคุณลักษณะผู้ประกอบการ เป็นแบบตอบสนองคู่ (Duel – response format) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 70 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะผู้ประกอบการ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดให้เขียนตอบแสดงความคิดเห็น (Open ended question)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ ดังนี้
    - 1.1 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ
    - 1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล จำนวน 8 โรงเรียน
  2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 8 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร-เขต 1 โดยนำส่งและรับคืนแบบสอบถามโดยผู้วิจัย
- (3) ติดตามการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้ 264 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ถือว่าเป็นจำนวนที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน 1.1 ค่าความถี่ (Frequency) 1.2 ค่าร้อยละ (Percentage) 1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean) 1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 1.5 การประเมินความต้องการจำเป็น Modified Priority Needs Index (PNI Modified)
2. สถิติในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 2.1 เกณฑ์การวัดค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ IOC (Item-objective Congruency Index: IOC) ซึ่งมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 แปลว่า แบบสอบถามสามารถนำไปใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ 2.1 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบราค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงแบบสอบถามเท่ากับ 0.989 อยู่ในระดับดีมาก แปลว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ได้จริง

สรุปผลการวิจัย

ตาราง 1 ความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามแนวคิดคุณลักษณะผู้ประกอบการ

ผลลัพธ์ของ ความเป็นเลิศ (ค่า PNI modified, ลำดับความต้องการ จำเป็น)	การบริหารสู่ความเป็นเลิศ (ลำดับความต้องการจำเป็น)		คุณลักษณะผู้ประกอบการ					เฉลี่ย รวม
			ความมุ่งมั่น สู่ ความสำเร็จ	ความ เชื่อมั่น ในตนเอง	ความกล้า เผชิญหน้า กับความ เสี่ยง	ความคิด สร้างสรรค์ นวัตกรรม	ความ มีจิตสำนึก และใฝ่รู้	
ผลลัพธ์ด้านการ นำองค์กรและการ กำกับดูแลองค์กร PNI modified = 0.270 (4)	การนำ องค์กร (5)	การนำองค์กรโดยผู้นำ ระดับสูง (1)	0.311 (3)	0.277 (5)	0.412 (1)	0.391 (2)	0.297 (4)	0.335
		การกำกับดูแลองค์กรและ ความรับผิดชอบต่อสังคม (2)	0.287 (5)	0.305 (4)	0.354 (1)	0.337 (2)	0.309 (3)	0.318
			0.299 (4)	0.291 (5)	0.382 (1)	0.364 (2)	0.303 (3)	0.327
ผลลัพธ์ด้านการ เงินและการตลาด PNI modified = 0.311 (3)	กลยุทธ์ (3)	การจัดทำแผนกลยุทธ์ (2)	0.312 (4)	0.328 (3)	0.377 (1)	0.341 (1)	0.296 (5)	0.330
		การนำแผนกลยุทธ์ ไปสู่การปฏิบัติ (1)	0.336 (5)	0.340 (4)	0.412 (1)	0.377 (2)	0.351 (3)	0.363
			0.324 (4)	0.334 (3)	0.394 (1)	0.359 (2)	0.323 (5)	0.346
ผลลัพธ์ด้าน นักเรียนและผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย PNI modified = 0.366 (1)	นักเรียน และ ผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย (1)	การรับฟังเสียงของนักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (2)	0.372 (3)	0.369 (4)	0.397 (1)	0.373 (2)	0.363 (5)	0.375
		ความผูกพันของนักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (1)	0.396 (3)	0.395 (4)	0.419 (2)	0.440 (1)	0.386 (5)	0.407
			0.384 (3)	0.382 (4)	0.408 (1)	0.406 (2)	0.374 (5)	0.391
ผลลัพธ์ด้านนักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลลัพธ์ด้านหลักสูตรและ กระบวนการ ผลลัพธ์ด้านบุคลากร ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กร และการกำกับดูแลองค์กร ผลลัพธ์ด้านการเงิน และการตลาด	* การวัด การ- วิเคราะห์ และการ จัดการ- ความรู้ (2)	การวัด การวิเคราะห์ และ การปรับปรุงผลการ ดำเนินการ (1)	0.372 (2)	0.368 (4)	0.375 (1)	0.372 (2)	0.354 (5)	0.368
		การจัดการข้อมูล สารสนเทศ (2)	0.321 (5)	0.331 (4)	0.387 (1)	0.361 (2)	0.337 (3)	0.347
			0.346 (4)	0.349 (3)	0.381 (1)	0.366 (2)	0.345 (5)	0.357
ผลลัพธ์ด้านบุคลากร PNI modified = 0.221 (5)	บุคลากร (4)	สภาพแวดล้อมของ บุคลากร (1)	0.329 (5)	0.350 (3)	0.392 (1)	0.368 (2)	0.346 (4)	0.357
		ความผูกพันของบุคลากร (2)	0.317 (5)	0.327 (3)	0.341 (2)	0.349 (1)	0.327 (4)	0.332
			0.323 (5)	0.339 (3)	0.366 (1)	0.358 (2)	0.336 (4)	0.344

ตาราง 1 (ต่อ)

ผลลัพธ์ของ ความเป็นเลิศ (ค่า PNI modified, ลำดับความต้องการ จำเป็น)	การบริหารสู่ความเป็นเลิศ (ลำดับความต้องการจำเป็น)	คุณลักษณะผู้ประกอบการ					เฉลี่ย รวม	
		ความมุ่งมั่น สู่ความสำเร็จ	ความ เชื่อมั่น ในตนเอง	ความกล้า เผชิญหน้า กับความ เสี่ยง	ความคิด สร้างสรรค์ นวัตกรรม	ความ มีจิตสำนึก และใฝ่รู้		
ผลลัพธ์ด้านหลักสูตร และกระบวนการ PNI modified = 0.316 (2)	การ ปฏิบัติการ (6)	กระบวนการทำงาน (1)	0.358 (5)	0.359 (4)	0.397 (1)	0.381 (2)	0.369 (3)	0.373
		ประสิทธิผลของการ ปฏิบัติการ (2)	0.284 (5)	0.296 (3)	0.321 (1)	0.296 (2)	0.284 (4)	0.296
			0.320 (5)	0.327 (3)	0.358 (1)	0.337 (2)	0.325 (4)	0.315
เฉลี่ยรวม			0.332	0.336	0.381	0.365	0.334	
ลำดับความต้องการจำเป็น			5	3	1	2	4	

* การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ถือเป็นพื้นฐานของระบบเพื่อทำให้เกิดการดำเนินงานให้เกิดทุกผลลัพธ์

ตาราง 1 การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามแนวคิดคุณลักษณะผู้ประกอบการ ในภาพรวมตามขอบข่ายการบริหารสู่ความเป็นเลิศ พิจารณาตามผลลัพธ์ การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ข้อย่อยของขอบข่ายการบริหารสู่ความเป็นเลิศ และองค์ประกอบคุณลักษณะผู้ประกอบการ พบว่า ผลลัพธ์ของการบริหารสู่ความเป็นเลิศที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ผลลัพธ์ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (PNI modified = 0.366) รองลงมาคือ ผลลัพธ์ด้านหลักสูตรและกระบวนการ (PNI modified = 0.316) ผลลัพธ์ด้านการเงินและงบประมาณ (PNI modified = 0.311) ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กรและการกำกับดูแลองค์กร (PNI modified = 0.270) ตามลำดับ และผลลัพธ์ด้านบุคลากรเป็นด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด (PNI modified = 0.221)

เมื่อพิจารณาต้นกำเนิดการบริหารสู่ความเป็นเลิศที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดในการบริหารสู่ความเป็นเลิศ คือ นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (PNI modified = 0.391) รองลงมาคือ การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (PNI modified = 0.357) กลยุทธ์ (PNI modified = 0.346) บุคลากร (PNI modified = 0.344) การนำองค์กร (PNI modified = 0.327) ตามลำดับ และการปฏิบัติการ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด (PNI modified = 0.314) และในภาพรวมที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดในด้านคุณลักษณะผู้ประกอบการ คือ ความกล้าเผชิญหน้ากับความเสี่ยง (PNI modified = 0.381) รองลงมาคือ ความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม (PNI modified = 0.365) ความเชื่อมั่นในตนเอง (PNI modified = 0.336) ความมีจิตสำนึกและใฝ่รู้ (PNI modified = 0.334) และความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ (PNI modified = 0.332) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย องค์ประกอบด้านความผูกพันของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ และความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมของคุณลักษณะผู้ประกอบการ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI modified = 0.440) ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ องค์ประกอบการวัด การวิเคราะห์ และการปรับปรุงผลการดำเนินการของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ และความกล้าเผชิญหน้ากับความเสี่ยงของคุณลักษณะผู้ประกอบการมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI modified = 0.530) ด้านกลยุทธ์ องค์ประกอบการนำแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ และความกล้าเผชิญหน้ากับ

ความเสี่ยงของคุณลักษณะผู้ประกอบการมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด (PNI modified = 0.412) ด้านบุคลากร องค์ประกอบสภาพแวดล้อมของบุคลากรของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ และความกล้าเผชิญหน้ากับความเสี่ยงของคุณลักษณะผู้ประกอบการมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด (PNI modified = 0.392) การนำองค์กร องค์ประกอบ การนำองค์กรโดยผู้นำระดับสูง ของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ และความกล้าเผชิญหน้ากับความเสี่ยงของคุณลักษณะผู้ประกอบการมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด (PNI modified = 0.412) การปฏิบัติ การองค์ประกอบกระบวนการทำงานของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ และความกล้าเผชิญหน้ากับความเสี่ยงของคุณลักษณะผู้ประกอบการมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด (PNI modified = 0.397)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามแนวคิดคุณลักษณะผู้ประกอบการ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ลำดับความต้องการจำเป็นผลลัพธ์ของการบริหารสู่ความเป็นเลิศตามคุณลักษณะผู้ประกอบการที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ผลลัพธ์ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นไปได้ว่าโรงเรียนอาจไม่สามารถตอบสนองความพึงพอใจในคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะผู้ประกอบการที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมได้ การลดเลเยอร์การสำรวจความต้องการหรือการลดเลเยอร์กับการจัดการข้อร้องเรียนต่าง ๆ รวมถึงไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะผู้ประกอบการได้เช่นกัน จะเห็นได้ว่าโรงเรียนควรมีการปรับปรุงผลลัพธ์ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งผู้บริหารสามารถทำการสำรวจความต้องการ และการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ครู บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อเป็นสารสนเทศในการวางแผนการปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของเกษศิริ กมล (2556, หน้า 125) พบว่า โรงเรียนควรมีการประเมินความพึงพอใจ และความไม่พึงพอใจที่ไม่ใช่เพียงการวัด (measure) แต่ควรประเมินแบบติดตาม (mentoring) แล้วนำผลมาปรับปรุงเพื่อให้เกิดความพึงพอใจ รวมถึงสอดคล้องกับสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 155) กล่าวว่า กลยุทธ์ของโรงเรียนต้องระบุดความต้องการของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไว้ให้ชัดเจน เพื่อช่วยให้มั่นใจว่าแผนงานและการปฏิบัติต่าง ๆ สามารถตอบสนองความต้องการของทุกกลุ่มได้ โดยหลีกเลี่ยงการเกิดผลกระทบด้านลบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง อีกทั้งโรงเรียนควรริเริ่มสร้างความสัมพันธ์และการจัดการข้อร้องเรียนด้วยการรับฟังความคิดเห็นจากนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยผ่านช่องทางที่หลากหลายให้มากขึ้น โดยจัดให้มีการสื่อสารที่หลายหลายช่องทางและสะดวกรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นกล่องรับความคิดเห็นในโรงเรียน การแสดงความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ หรือการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งสอดคล้องชนิตตา ปุญงาม (2558, หน้า 180) กล่าวว่าผู้อำนวยการพัฒนาวิธีการรับฟังความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีหลากหลายช่องทางมากขึ้น

2. ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่ความเป็นเลิศตามคุณลักษณะผู้ประกอบการที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่วนความผูกพันของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ นักเรียนคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งเป็นไปได้ว่า โรงเรียนยังไม่สามารถสร้างความผูกพันในการคงอยู่ และความจงรักภักดีของผู้เรียน รวมถึงความเต็มใจที่จะอุทิศตนสนับสนุน และแนะนำผู้อื่นให้รู้จักโรงเรียน หลักสูตรและบริการต่าง ๆ อย่างแข็งขัน และยังไม่ส่งเสริมหรือสนับสนุนการพัฒนาให้นักเรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมเท่าที่ควร ดังนั้น โรงเรียนจึงควรเน้นมีการสร้างความผูกพันกับนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้วยการกำหนดปรับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองความต้องการที่ต้องมีการ

พัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณลักษณะผู้ประกอบการ ผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำไปวิเคราะห์ความต้องการสู่การพัฒนาการเรียนต่อไป รวมถึงการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมนั้น ต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายโดยเฉพาะการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง เช่นเดียวกับพุทธสรรค์ รัชิตานนท์ (2563, หน้า 34) กล่าวว่า การพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการที่ดีนั้นจำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ทั้งจากตัวผู้เรียนเองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตรงตามความต้องการของทุกภาคส่วน และสอดคล้องกับของสุภาวดี แซ่दान (2563, หน้า 199) ที่ได้ระบุแนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนว่าต้องปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความกล้าเสี่ยง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการและคิดเชิงนวัตกรรม โดยการทำโครงการงานสตาร์ทอัพ (Startup) บูรณาการระหว่างรายวิชาต่าง ๆ และการลงมือปฏิบัติจริงของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ผู้บริหารควรสนับสนุนในการสร้างผลลัพธ์นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้วยการสำรวจความต้องการและการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ครู บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อเป็นสารสนเทศในการวางแผนการปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษา
- 1.2 ผู้บริหารควรจัดการความสัมพันธ์และการจัดการข้อร้องเรียน ด้วยการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านช่องทางที่หลากหลายให้มากขึ้น สามารถสื่อสารที่หลายหลายช่องทางและสะดวกรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นกล่องรับความคิดเห็นในโรงเรียน การแสดงความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ หรือการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 1.3 ผู้บริหารควรมีการกำหนดปรับหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของผู้เรียน โดยเน้นการรับฟังความต้องการและความคิดเห็นจากนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 1.4 ครูควรออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายโดยเฉพาะการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนาแนวทางการศึกษาความต้องการและการศึกษาความพึงพอใจในการสร้างความผูกพันของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 2.2 ควรมีการศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดการความสัมพันธ์และการจัดการข้อร้องเรียน
- 2.3 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม
- 2.4 ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์

เอกสารอ้างอิง

เกษศิริ กมล. (2556). การวิเคราะห์การบริหารโรงเรียนเอกชนที่มีความเป็นเลิศในประเทศไทยตามเกณฑ์มาตรฐานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชนัตตา ปุยนาม. (2558). *แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนวุฒิ พิมพ์กี. (2556). *การเป็นผู้ประกอบการทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ธารา ทวีโภค. (2558). *คุณลักษณะที่ดีของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (รายงานการวิจัย)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์บ่มเพาะเพื่อการพัฒนาธุรกิจและวิสาหกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- นิจิรา บำรุงกิจ. (2559). *กลยุทธ์การบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พุดมสรณ์ รจิตานนท์. (2563). *แนวทางการพัฒนาการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา ตามแนวคิดความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน*. *วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา*. 3(3), 20 – 39.
- เยาวลักษณ์ เคสึปมาศ. (2550). *ความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการในปัจจุบัน*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยพายัพ*. 4(2), 45 – 51.
- สมคิด บางโม. (2553). *การเป็นผู้ประกอบการ Entrepreneurship*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เอสเค บุ๊คส์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (พ.ศ. 2563 – 2565)* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.sesao1.go.th/media/files/plan63-65.pdf> [4 กันยายน 2563].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน OBECQA ปี 2559-2560*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_PlanOct2018.pdf [4 กันยายน 2563].
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education)(รายงานการวิจัย)*. กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุภาวดี แซ่ด่าน. (2563). *แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bignotti, A., & Le Roux, I. (2016). Unravelling the conundrum of entrepreneurial intentions, entrepreneurship education, and entrepreneurial characteristics. *Acta Commercii*, 16(1), 1 – 10.
- Karabulut, A. T. (2016). Personality traits on entrepreneurial intention. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 229, 12-21.
- Koh, H. C. (1996). Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics. *Journal of managerial Psychology*. 11(3). 12 – 25.
- Krauss, S. I., Frese, M., Friedrich, C., & Unger, J. M. (2005). Entrepreneurial orientation: A psychological model of success among southern African small business owners. *European journal of work and organizational psychology*, 14(3), 315 – 344.
- Lumpkin, G. T., & Dess, G. G. (1996). Clarifying the Entrepreneurial Orientation Construct and Linking it to Performance. *Academy of Management Review*, 21(1), 135 – 172.